

FAV 259

**Šaty /
Kostým /
Móda ve
filmu**

Mgr. Šárka Gmitterková

sagm@seznam.cz

4. 4. 2018

Kostým a Hollywood

- První cena Akademie za kostým udělena roku 1949 a do roku 1966 se udílela ve dvou kategoriích – za kostýmy v barevném a čb filmu
- Maskéři a kadeřníci dlouho fungují jako součást kostýmního departmentu >> v klasickém období zaměstnávají suverénně nejvyšší počet pracovníků
- Časté překrývání pravomocí

Kostýmní praxe v období němého filmu

- Kostýmy a make-up se zpočátku řeší čistě z hlediska zachování kontinuity
- Herci často používají svoje vlastní oděvy
- Kostymér důležitý spolupracovník kameramana – hlídá barvy a světelné efekty různých látek
- Kostýmní výtvarníci jako součást studií zhruba od poloviny 10. let
- Spolu s oblibou historických námětů studia začínají budovat vlastní fundusy a ustavují se kostýmní půjčovny (historické a etnické oděvy)

Clare West – kostýmy ve filmu
Zrození národa a Intolerance

Natacha Rambova – spolupráce
s Allou Nazimovou na filmech
Camille a Salomé

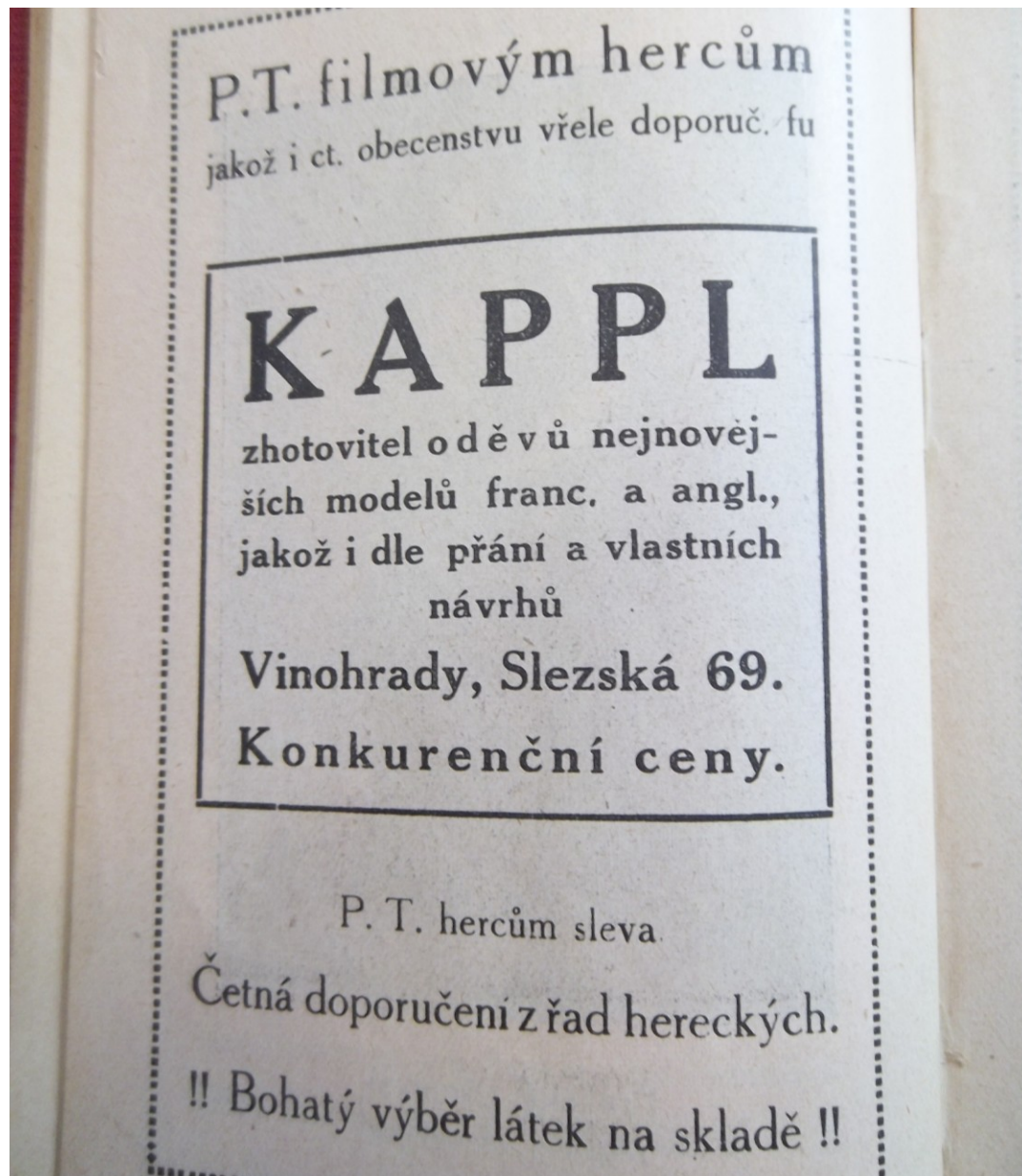
Salomé (USA 1922, r. Charles Bryant)

Kostým a herecká praxe v ČSR

- Filmové odívání vychází z divadelní praxe až do konce 30. let 20. století
- Herci si oděvy pro soudobý repertoár zajišťovali sami ("Toiletní příspěvky")
- Spolupráce mezi módními domy a předními salony iniciována na personální bázi

Švadlenka (ČSR 1936, r. Martin Frič)

Fernand Vácha

Dáma na kolejích

r. Ladislav Rychman

ČSSR 1966

Kostýmy: Jiří Janeček a Jan
Skalický

- Hudební komedie o řidičce tramvaje Marii Kučerové, která po odhalení manželovy nevěry radikálně mění svůj život
- Spolu s obměnou šatníku Marie získává sebevědomí a odvahu být inspirací pro další ženy nespokojené s vlastním životem
>> transformační film

Kontext

- Odklon od starších vizí, glorifikujících pracující ženy v nenápadných a neforemných oděvech a uniformách
- Film ukazuje transformaci pomocí šatů a pěstěného zevnějšku jako dostupnou každé socialistické ženě, zároveň toto vyznění ve finále podtrhuje >> vyjádření tenzí obklopujících módu a konzumní životní styl v ČSSR v 60. letech

Text

- Na kostýmy připadá zhruba šestina rozpočtu (cca 550 000 Kčs)
- Výrazným motivem je množství šatů, kterými hrdinka náhle disponuje
- Šaty mají schopnost vytvořit hrdince novou identitu (vzhled + odpovídající vystupování >> scéna módní přehlídky)
- Film určený primárně ženskému publiku (viz recenze FaD x reportáže časopisu Květy)

Hvězda

- Film od začátku koncipovaný pro hlavní star – Jiřinu Bohdalovou
- Její hvězdná osobnost, balancující mezi důrazem na obyčejnost a výjimečnou pozici ceněné ženské komičky, adekvátně vyjadřuje obě stránky Marie Kučerové
- Bohdalová a její vztah k módě také dvojznačný >> není módní ikonou ani “dámou”, ale jako herečka se spoléhá na transformační možnosti kostýmování

<https://necsus-ejms.org/only-a-groomed-woman-deserves-her-name-fashion-emancipation-and-stardom-in-the-czechoslovak-film-musical-the-lady-of-the-lines/>

[About NECSUS](#) [Guidelines for Authors](#) [Issues](#)

[Home](#) / [Autumn 2017](#) / [#Dress](#) / [Only a groomed w](#)

Only a groomed woman deserves her name: Fashion, emancipation, and stardom in the Czechoslovak film musical *The Lady of the Lines*

December 6, 2017 / in [Autumn 2017](#) / [#Dress](#)

Tags: [Czechoslovakia](#), [dress](#), [emancipation](#), [fashion](#), [socialist](#), [stardom](#)

by Šárka Gmíterková and Miroslava Papežová

It has been 50 years since the release of the Czechoslovak film musical *Dáma na kolejích* (*The Lady of the Lines*, Ladislav Rychman, 1966). In 2016 the city of Prague together with the local public transport company organised a commemorative event in the heart of the capital. Jiřina Bohdalová, the iconic actress, who embodied the main part of Marie Kučerová, reenacted bits of her starring role. Dressed in a uniform of a tram conductor she sat behind the steering wheel of a retro looking vehicle, recalled her co-stars, and introduced the movie